

Wandelroute Plantage Willem III

Een wandeling van IVN Veenendaal-Rhenen.

Start- en eindpunt

De parkeerplaats "Plantage Willem III" - Elst (Utr.), Rijksstraatweg N225 no. 265, hectometerpaal 34,0.

Afstand

De route is 4 km lang.

Samenvatting

Een wandeling met een lange geleidelijke stijging en daling.

De route voert over heuvelachtig terrein, door bos en open landschap. Een bijzonder natuurterrein met zichtbare overblijfselen uit de twee laatste ijstijden en restanten van de brons- en ijzertijd. Maar vooral een verrassend stuk natuur in alle seizoenen.

De naam *Plantage Willem III* heeft het gebied te danken aan de tabaksplantages die in 1853 op de warme zuidhelling van de heuvelrug zijn aangeplant. De plantage werd genoemd naar Koning Willem III.

Deze plantages kwamen veelvuldig voor in deze streek. Rond Elst en Amerongen zijn nog verschillende tabaksschuren te vinden. In Amerongen is in een oude tabaksschuur ook het tabaksmuseum gehuisvest.

In 1995 werd het gebied aangekocht door Het Utrechts Landschap. Zij wilde het teruggeven aan de natuur.

U ziet een prachtig, savanne-achtig graslandschap, heide en gemengd bos.

Al met al is de Plantage Willem III een gevarieerd gebied, waar in ieder jaargetijde weer allerlei dingen de aandacht trekken.

Kaartje

Op de laatste pagina van deze beschrijving bevindt zich een kaartje. Hierop staan nummers die verwijzen naar de extra informatie in de routebeschrijving.

GPX-route

De routes zijn ook op uw smartphone te volgen. Gebruik hiervoor de IVN route app. De app is gratis te downloaden in Google Playstore of Apple Store. Met deze app hebt u meer dan 450 wandelingen en fietsroutes én een digitale natuurgids op zak. Na downloaden zijn de routes offline te volgen.

Overige informatie

- De wandeling is voor honden verboden vanwege het rondlopend wild
- Voor dit gebied is een verrekijker een mooi hulpmiddel.
- Controleer uzelf na de wandeling op tekenen.
- U volgt de route op eigen risico.

Verzoek

We stellen het erg op prijs indien u opmerkingen over de route wilt sturen naar natuurpaden@ivnveenendaal-rhenen.nl.

Legenda

RA	=	rechtsaf
RI	=	richting
LA	=	linksaf
RD	=	rechtdoor

IVN wenst u een prettige wandeling.

Start Wandelroute

1. Start bij het informatiebord

Ga het hekje door en volg het rechterpad naar het bosje.

2. Bosje

Onder dit bosje ziet u regelmatig galloways en koniks staan. Galoways behoren tot een hoornloos runderras afkomstig uit de streek Galloway (Schotland). Koniks zijn een relatief klein paardenras, dat in 1981 in Nederland is geïntroduceerd. Het bosje biedt een welkome beschutting voor het wild.

Boven in de bomen zitten graag vogels. Voor roofvogels zoals de boomvalk een ideale plek om rustig uit te kijken naar een prooi. Dit geldt ook voor de boomvalk hier. Uit het zuiden teruggekeerd nestelt hij in oude kraaiennesten.

- *Loop RD het bosje uit en ga vóór de bomensingel LA.*
- *Loop door tot u bij een T-splitsing komt.*

Tabaksplantage

3. Tabaksteelt

In de 19de eeuw werd in deze omgeving tabak geteeld. Juist deze helling, prachtig op het zuiden gelegen, bleek daar heel geschikt voor te zijn. De bladeren werden gedroogd in grote schuren. Als ze droog waren werden ze verwerkt tot rook- of pruimtabak. Eigenlijk was het voor tabaksteelt een beetje te koud. Warmere landen namen de productie over. Omstreeks 1960 was de teelt in deze streek definitief voorbij.

Indrukwekkende galloways, damherten, reeën en konikpaarden begrazen nu het schrale gebied. Door de begrazing wordt het dichtgroeien van het open landschap voorkomen. Zeldzame planten, zoals dwergviltkruid, bosdroogbloem, stekelbrem, blauwe bremraap en warkruid krijgen weer volop kansen.

Koniks

- *Ga bij de T-splitsing naar rechts en loop door tot een 1 m hoge informatiepaal.*

Grafheuvel op Plantage Willem III

4. Grafheuvel (tumulus)

Op dit punt aangekomen staat u bij een aantal grafheuvels uit de Bronstijd (2000-800 voor Chr.) Op de hele Utrechtse Heuvelrug zijn ongeveer 400 grafheuvels bekend, waarvan het merendeel helaas in vroegere tijden leeggeroofd of beschadigd is.

De grafheuvels hier heeft men kunnen dateren aan de hand van de gevonden scherven.

De bewoners werden in die tijd meestal gecremeerd en hun resten werden in een urn onder de heuvel begraven.

- *Sla voor de informatiepaal LA en volg het pad dat verderop naar rechts afbuigt.*

5. Wildwissels

Ondertussen bent u doorgelopen naar het bos. Wanneer u op het punt aangekomen bent waar er zowel links als rechts bos is, ziet u soms kleine paadjes. Het zijn geen echte wandelpaden, maar wildwissels. De wildwissels worden bijvoorbeeld door de damherten gebruikt om door het gebied te lopen.

In het bos zie u veel dode bomen, die nog overeind staan of op de grond liggen. Deze dode bomen zitten nog vol kevers, rupsen en andere insecten, die graag door spechten worden gegeten. In een dode boom is vast wel een spechtenholte te vinden.

- *U komt aan op een T-splitsing, met voor u een hek.*
- *Ga hier RA.*

6. Bomenlaan

Het pad loopt nu door een laan met aan beide kanten beuken en Amerikaanse eiken. Verderop in het bos staan naaldbomen, zoals de den (rechterzijde), de spar en de lariks (linkerzijde). Alleen de lariks verliest, net als de loofbomen, zijn naalden in de winter.

7. Uitzichtpunt

Bij de eerste afslag kunt u nog van een mooi uitzicht genieten op 50 meter hoogte. Vanaf hier hebt u een mooi gezicht op een smeltwaterdal. Bij helder weer is in de verte de Willem-Alexanderbrug over de Waal te zien. En de windmolens langs de A15.

8. Vogels

In het gebied waar u wandelt zijn wel 50 soorten vogels. Vogels die aan een opmars bezig zijn binnen de Plantage Willem III en de Remmerdense heide zijn: boomkruiper, boompieper, geelgors, grote bonte specht, ringmus, tjiftjaf, fitis, goudhaantje, zwartkop en roodborsttapuit. De geelgors zit graag op een hoge struik of in het topje van een kale boom.

- *Neem de tweede afslag RA*
- *U loop via de waterpoel verder naar beneden.*

Grote bonte specht

De met lisdodde dichtgegroeide waterpoel gebruiken de dieren als drinkplaats.

- *Bij de houtsingel gaat u RD.*

9. Smeltwaterdal

U loopt nu door een smeltwaterdal. Deze sneeuwsmeltwater-dalen zijn op de Utrechtse Heuvelrug ontstaan tijdens en na de twee laatste ijstijden. Tijdens de voorlaatste ijstijd liep er een 100 tot 200 meter dikke ijstong vanaf ongeveer Harderwijk tot Wageningen naar het zuiden. Hierdoor werd de bodem onder deze tong naar beneden gedrukt. De bodem ernaast kwam omhoog en daardoor ontstonden de Utrechtse Heuvelrug en het Veluwe massief. In een latere en warmere periode smolt de sneeuw maar bleef de bodem nog bevroren.

Het water liep snel bergafwaarts naar de rivieren en voerde bodemmateriaal met zich mee. Zo ontstond dit smeltwaterdal.

10. Grasvlakte

In bijna ieder jaargetijde ziet u op de grasvlakte bloeiende bloemen. In het vroege voorjaar hondsdrif of de paarse dovenetel. In de zomer en de herfst kleurt het veld vaak geel van het sint-jacobskruiskruid, boerenwormkruid, guldenroede, muizenootje en oranje havikskruid.

- *Bij de tweede houtsingel RD totdat u weer het bosje bij het beginpunt bereikt.*

We hopen dat u een fijne wandeling heeft gehad.

IVN Veenendaal-Rhenen heeft de volgende wandel- en fietsroutes beschikbaar:

Wandelroutes	Fietsroutes
<ul style="list-style-type: none"> • Egelmeer • Elsterberg • Grebbeberg • Langs Utrechtse spoor en dansende bomen • Pr8ige Heuvelrug Oost • Pr8ige Heuvelrug West • Prattenburg	<ul style="list-style-type: none"> • Fietsen door bos en Binnenveld • Fietsen langs forten • Fietsen over Rug en Rijn • Fietsen langs grote graanmolens en groene grenzen

Deze routes vindt u op:

<https://www.ivn.nl/afdeling/veenendaal-rhenen>.

Hier kunt u de routebeschrijvingen en de gpx-routes downloaden.

IVN (Instituut voor natuureducatie en duurzaamheid) is een landelijke natuur- en milieuvereniging die werkt aan een duurzame samenleving.

Kaart wandelroute Plantage Willem III

De nummering verwijst naar de informatie in de tekst